

Dosarul nr.2rh-123/19

Prima instanță: (Judecătoria Buiucani municipiul Chișinău) S. Lazari

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) V. Bogoroș, A. Pahopol, N. Vascan

Instanța de recurs: N. Cernat, T. Vieru, Sv. Moldovan, V. Clevadî, E. Fistican

Î N C H E I E R E

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental, Rotari Oleg,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gavriloi Rodion împotriva Societății Comerciale "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea recompensei și a cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională depusă de Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Gavriloi Rodion cu privire la declararea nulă a clauzelor contractuale,

împotriva deciziei din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a respins recursul declarat de Gavriloi Rodion și s-a menținut decizia din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 aprilie 2010, Gvriloi Rodion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea recompensei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii, reclamantul a invocat că la 21 iulie 2006, a încheiat cu Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată contractul individual de muncă, în temeiul căruia a fost angajat în funcție de șef al Biroului Home Ethernet a Departamentului Comercial.

Conform contractului individual de muncă, încheiat pe durată nedeterminată, în afară de drepturile și obligațiile generale, acesta prevede și condiții speciale.

Astfel conform pct. 1.7 al contractului individual de muncă, în cazul reorganizării, lichidării Companiei sau concedierii salariatului din inițiativa angajatorului, salariatul va primi o recompensă în sumă de 5 000 dolari SUA, iar conform pct. 1.7 din contractul individual de muncă, salariatul poate să dea demisia cu dreptul de a primi recompensă stipulată în pct. 1.6 numai după expirarea termenului de 24 de luni din ziua semnării contractului.

A menționat reclamantul că a activat în Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată până la data de 05 octombrie 2009, când s-a concediat din proprie inițiativă.

La data de 09 februarie 2010 s-a adresat pârâtului cu cerere, prin care a solicitat să-i fie achitată recompensa în sumă de 5 000 dolari SUA, prevăzută de pct. 1.7 din contractul individual de muncă, iar din conținutul răspunsului expediat la 16 februarie 2010, rezultă că Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată refuză să achite compensația prevăzută de condițiile speciale a contractului individual de muncă, în mărime de 5 000 dolari SUA.

A solicitat reclamantul Gavriloi Rodion încasarea de la Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată a recompensei în sumă de 5 000 dolari SUA, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată a depus cerere reconvențională împotriva lui Gavriloi Rodion cu privire la declararea nulă a clauzelor contractuale (f.d. 20-22).

În motivarea cererii reconvenționale, Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată a menționat că la 21 iulie 2006, a încheiat cu Gavriloi Rodion contractul individual de muncă, în care au fost incluse două clauze specifice, favorabile pentru pârât, dar în detrimentul companiei.

Astfel conform pct. 1.6 al contractului individual de muncă, în cazul reorganizării, lichidării companiei sau concedierii salariatului din inițiativa angajatorului, salariatul va primi o recompensă în sumă de 5 000 dolari SUA, iar pct. 1.7 al contractului, prevede că salariatul poate să-și dea demisia cu dreptul de a primi recompensa stipulată de pct. 1.6 al contractului numai după expirare termenului de 24 de luni din ziua semnării acestuia.

A invocat că ținând cont de exclusivitatea clauzelor contractuale menționate, acestea urmau a fi aprobate de către administratorul companiei, ceea ce nu a fost făcut și în urmărire ultimul a depășit în mod evident atribuțiile de serviciu.

A solicitat Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată declararea nulă a punctelor 1.6 și 1.7 din contractul individual de muncă nr. 58/06 din 21 iulie 2006 încheiat cu Gavriloi Rodion.

Prin hotărârea din 07 iulie 2010 a Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Gavriloi Rodion.

S-a încasat de la Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul lui Gavriloi Rodion suma de 5 000 dolari SUA, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii, cu titlu de recompensă conform contractului individual de muncă, suma de 5 303 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 1 959 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a respins cererea reconvențională depusă de Societatea Comercială ”StarNet” Societate cu Răspundere Limitată.

Prin decizia din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul declarat de Societatea Comercială ”StarNet” Societate cu Răspundere Limitată.

S-a casat hotărârea din 07 iulie 2010 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Gavriloi Rodion.

S-a admis cererea reconvențională depusă de Societatea Comercială ”StarNet” Societate cu Răspundere Limitată.

S-au declarat nule punctele 1.6 și 1.7 din contractul individual de muncă nr. 58/06 încheiat la 21 iulie 2006 între Gavriloi Rodion și Societatea Comercială ”StarNet” Societate cu Răspundere Limitată.

Prin decizia din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de Gavriloi Rodion și s-a menținut decizia din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău.

La 26 septembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Agentul Guvernamental, Rotari Oleg, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat admiterea cererii de revizuire;

- recunoașterea expresă a încălcării dreptului reclamantului garantat de Articolul 1 din Protocol nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;

- în scopul remedierii încălcării Articolului 1 din Protocol nr. 1 la Convenție, casarea deciziei din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție și a deciziei din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 07 iulie 2010 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău;

- acordarea satisfacției echitabile din contul intimatului pentru încălcarea constatată prin aplicarea directă a Articolului 41 din Convenție într-un quantum proporțional cu cel acordat către Curte în jurisprudența sa în calitate de despăgubire pentru orice tip de prejudiciu moral și/sau material, inclusiv costuri și cheltuieli de judecată în beneficiul reclamantului.

În motivarea cererii de revizuire, Agentul Guvernamental a indicat că la 06 iunie 2019, a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Gavriloi vs Republica Moldova.

Curtea a solicitat Guvernului Republicii Moldova să ia în calcul reglementarea amiabilă a cauzei sau prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt.

În baza art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, Guvernul a considerat judicioasă procedura de reglementare amiabilă a cauzei, inițiind-o la 18 septembrie 2019, în timp ce înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru soluționarea pe cale amiabilă a acesteia, cu scopul de a remedia încălcarea dreptului lui Gavriloi

Rodion garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În față Curții, Gavriloi Rodion a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ca urmare a declarării nule de către instanțele de judecată a prevederilor contractuale negociate și stabilite de comun acord de către părți, care fuseseră legale potrivit legislației muncii. În cele din urmă, reclamantul a invocat faptul că după încheierea contractului individual de muncă, acesta avea o "speranță legitimă" de a primi recompensa stabilită, ceea ce a constituit o încălcare a dreptului de a beneficia de proprietatea sa.

Agentul Governamental a reiterat că, în contextul inițierii unei proceduri de reglementare amiabilă, în scopul evitării constatării de către Curte a unei încălcări a drepturilor garantate de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritară a încălcării dreptului reclamantului la nivel național, cererea de revizuire în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, urmează a fi admisă.

Verificând temeiurile invocate în cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție că cererea de revizuire este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Colegiul reține că Agentul Governamental a depus cererea de revizuire în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, care prevede că revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Din actele cauzei s-a constatat că la 26 mai 2012, Gavriloi Rodion a depus cerere împotriva Republicii Moldova, în care a pretins încălcarea dreptului garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale ca urmare a declarării nule de către instanțele de judecată a prevederilor contractuale negociate și stabilite de comun acord de către părți, care fuseseră legale potrivit legislației muncii.

La 06 iunie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Gavriloi vs Republica Moldova.

Potrivit comunicării, Curtea a solicitat Guvernului Republicii Moldova să ia în calcul reglementarea amiabilă a cauzei sau prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt.

Conform art. 11 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, Guvernul a considerat judicioasă procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze, care a fost inițiată la 18 septembrie 2019.

Agentul Guvernamental a motivat că înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru soluționarea pe cale amiabilă a acesteia, cu scopul de a remedia încălcarea dreptului lui Gavriloi Rodion garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu. 450 lit. e) Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - în cazul prevăzut la art. 449 lit. g).

Deci Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire în temeiul 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, în contextul inițierii unei proceduri de reglementare amiabilă, în scopul constatării de către Curte a încălcării dreptului garantat de către Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritară a încălcării dreptului reclamantului la nivel național.

În fața Curții, Gavriloi Rodion a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ca urmare a declarării nule de către instanțele de judecare a prevederilor contractuale negociate și stabilite de comun acord de către părți, care fuseseră legale potrivit legislației muncii. În cele din urmă, reclamantul a invocat faptul că după încheierea contractului individual de muncă, acesta avea o ”speranță legitimă” de a primi recompensa stabilită, ceea ce a constituit o încălcare a dreptului de a beneficia de proprietatea sa.

La încheierea contractului individual de muncă din 21 iulie 2006 dintre reclamant și Compania ”StarNet”, a fost negociată clauza specială cu privire la achitarea recompensei de 5 000 dolari SUA în cazul reorganizării sau a lichidării companiei, a concedierii sale din inițiativa companiei, precum și în cazul în care reclamantul urma să-și dea demisia după expirarea a cel puțin 24 de luni din momentul semnării contractului.

Astfel la 05 octombrie 2009, reclamantul a demisionat din funcția deținută și a înaintat o acțiune, prin care a solicitat achitarea recompensei respective.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție au contribuit la declararea nulității clauzelor contractuale din 21 iulie 2006 și au reținut, printre altele, că recompensa de 5 000 dolari SUA prevăzută în contractul individual de muncă nu fusese stabilită în schimbul respectării unei anumite clauze prevăzute de art. 51 alin. (1) Codul muncii, aceasta nu avea o contraprestație și reprezenta o îmbogățire fără justă cauză.

În acest context, Curtea a notat că reclamantul a demisionat din funcția deținută în cadrul unei companii după expirarea termenului de 24 de luni din momentul încheierii contractului individual de muncă, activând mai mult de 2 ani în cadrul companiei.

Într-o asemenea situație, în pofida existenței controverselor dintre părți cu privire la aplicarea legislației muncii, ”speranța legitimă” de a primi recompensa respectivă rezultă din simpla situație că reclamantul și-a întemeiat poziția în mod rezonabil și justificat pe un act juridic, contractul individual de muncă.

Totodată, Curtea a remarcat că până la demisia reclamantului și la solicitarea recompensei, angajatorul nu a invocat nici un temei de nulitate a acestui contract și nici nu a întreprins acțiuni în vederea anulării sau modificării acestui contract.

De asemenea, Curtea a invocat decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 17 septembrie 2014, în care un alt reclamant a inițiat o acțiune în instanța de judecată împotriva Companiei ”StarNet” cu privire la încasarea recompensei. În acel caz, finalmente Curtea Supremă de Justiție a decis în favoarea reclamantului, iar instanțele au reținut aceleași prevederi relevante din Codul muncii - art. 49 alin. (2), și art. 51 alin. (1), subliniind că în baza contractului individual de muncă din 26 iunie 2006 și a legislației muncii, reclamantul urma să beneficieze de recompensa de 5 000 dolari SUA stabilită în contractul individual de muncă.

Astfel Curtea a prezumat că ținând cont de circumstanțele cauzei, dar și de practica judiciară internă în alte cauze în care condițiile contractuale specifice cu privire la obținerea recompensei au fost admise de către instanțele de judecată naționale, reclamantul putea în mod legitim să pretindă că avea o ”speranță legitimă” că va putea obține o recompensă prevăzută în contractul individual de muncă.

Prin urmare, Curtea a stabilit că declararea nulă de către instanțele de judecată a prevederilor contractuale, negociate și stabilite de comun acord de către părți, au încălcat dreptul reclamantului de a beneficia de proprietatea sa, ceea ce a constituit o încălcare a dreptului la respectul proprietății, contrar Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

În ceea ce vizează solicitarea Agentului Guvernamental privind acordarea unei satisfacții echitabile lui Gavrioi Rodion, pentru încălcarea onstatată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 11 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, procedura de soluționare amiabilă este confidențială și se încheie prin semnarea de declarații mutuale propuse cu asistența Curții Europene ori a unui acord scris între Agentul guvernamental și reclamant sau reprezentantul acestuia. Clauzele acordului se stabilesc în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte și sânt coordonate în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului. Agentul guvernamental și reclamantul pot reformula clauzele acordului până la admiterea acestuia de către Curtea Europeană, de asemenea prin coordonare prealabilă.

Deci, condițiile de reparare a prejudiciului cauzat petiționarului prin hotărârea judecătorească prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale pot fi negociate de către părți.

Or, repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuat în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare.

Aceasta deoarece hotărârea judecătorească, în ordinea juridică internă are putere de lucru judecat din care rezultă efectele specifice și care pot produce consecințe nefaste și ilegale asupra subiectului în cauză.

Astfel la caz, se va reține că părțile interesate în speță, Agentul Guvernamental al Republicii Moldova și Gavriloi Rodion, urmează să negocieze și să încheie un acord privind compensația pecuniară echitabilă în sensul art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Această concluzie se impune și pornind de la premisa precum că desfășurarea procedurii de reglementare amiabilă a cauzei, inclusiv prin compensarea pecuniară a persoanelor vizate, intră în atribuțiile Agentului Guvernamental.

În speță, Colegiu precizează că, întru executarea obligațiilor la care s-a subscris Guvernul de a cere redeschiderea procedurilor la nivel intern și a remedia încălcarea comisă în dreptul fundamental a lui Gavriloi Rodion, la materialele cauzei lipsesc anumite confirmări a acțiunilor în vederea negocierii cu ultimul a condițiilor și sumelor concrete ale satisfacției echitabile, în conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015.

Astfel stabilirea de către Curtea Supremă de Justiție a unei compensații pecuniare concrete, pentru încălcarea dreptului lui Gavriloi Rodion, se va suprapune cu atribuțiile funcționale stabilite prin lege pentru Agentul guvernamental și, ca urmare, există riscul depășirii limitelor de competență prevăzute prin mandatul instituțional al instanței judecătorești supreme.

Agentul Guvernamental nu a prezentat instanței de judecată propuneri concrete, cu sume certe pentru a fi adjuocate în beneficiul victimelor încălcării, operând cu termeni generali și sugerând o limită de discreție prea mare pentru completul de judecată investit cu judecarea acestui caz.

Drept consecință, revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul guvernamental, în condițiile art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental.

Prin urmare, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează în privința oportunității reexaminării cauzei în ordine de recurs întru verificarea a pretențiilor formulate de către reclamant în coroborare cu prevederile legislației naționale cât și celei internaționale.

Din considerentele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental, Rotari Oleg, de a constata încălcarea dreptului lui Gavriloi Rodion, garantat de Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților

Fundamentale, cu casarea deciziei din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție și de a reține prezenta cauză pentru rejudecarea recursului declarat de Gavriloi Rodion împotriva deciziei din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău. În rest, pretențiile Agentului Guvernamental, Rotari Oleg urmează a fi respinse.

În conformitate cu art. 269-270, art. 449 lit. g) și art. 453 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental, Rotari Oleg.

Se constată încălcarea dreptului lui Gavriloi Rodion, garantat de Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Se casează decizia din 21 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gavriloi Rodion împotriva Societății Comerciale "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea recompensei și a cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională depusă de Societatea Comercială "StarNet" Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Gavriloi Rodion cu privire la declararea nulă a clauzelor contractuale, și se reține prezenta cauză civilă, în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de Gavriloi Rodion împotriva deciziei din 08 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău.

În rest, pretențiile Agentului Guvernamental, Rotari Oleg se resping.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Victor Burduh

Dumitru Mardari